

І.В. Нестеренко, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ІНДИВІДУАЛЬНО-ОРІЄТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ПРОВІДНА КОНЦЕПЦІЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ

На сучасному етапі розбудови системи вищої освіти в Україні виникає потреба суспільства в фахівцях з обліку й оподаткування нового типу – освіченої, компетентної, творчої особистості, яка швидко оволодіває вміннями і навичками, оперативно реагує на зміни законодавчо-нормативної бази, здатна самостійно навчатися протягом усього життя. Тому головною метою індивідуально-орієнтованого навчання є розвиток індивідуальних рис особистості, самостійності, відповідальності, рефлексії, що сприяє визначенню та реалізації фахівців у відповідній економічній галузі, яка найбільше відповідає потенційним здібностям студента. Саме у процесі навчання відбувається усвідомлення необхідності саморозвитку і самореалізації для формування компетентностей, що будуть необхідні в майбутній професійній діяльності бухгалтера.

Індивідуально-орієнтоване навчання – це процес, що відбувається за умови пробудження в особистості потреб у самореалізації й самовдосконаленні. Складовими цих потреб є потреби пізнання, потреби в позитивних стосунках з оточуючими, доброзичливого, позитивного ставлення до світу. При цьому, сучасна вища школа має набути нової системної якості освіти, вона має інтегруватися у цілісну систему неперервної освіти (яка реалізується у тому числі через дистанційні форми навчання) і виступати не самодостатньою сутністю, а одним із її складників. Слід відзначити, що індивідуально-орієнтована система навчання фахівців з обліку повинна базуватися на наступних вихідних положеннях: пріоритет індивідуальності, самоцінності, самобутності студента як активного носія суб'єктного досвіду; виявлення суб'єктного досвіду кожного студента; розвиток студента як особистості шляхом оволодіння нормативною діяльністю та перетворення суб'єктного досвіду як важливого джерела власного розвитку; формування на основі засвоєння знань і умінь пізнавальних здібностей студента. Тому основою технології індивідуально-орієнтованого навчання є принцип суб'єктивності освіти, який реалізується в дидактичних вимогах до змісту освітнього процесу: характер подачі навчального матеріалу повинен забезпечити виявлення змісту суб'єктного досвіду студента;

спрямованість викладу знань не тільки на розширення їх обсягу, структурування, інтегрування, узагальнення предметного змісту, а й на перетворення наявного досвіду; постійне узгодження досвіду студента з науковим змістом нових знань; активне стимулювання студента до самостійної освітньої діяльності з метою забезпечення можливостей самоосвіти, саморозвитку, самовираження в ході оволодіння знаннями; створення можливості вибору при виконанні завдань, вирішенні задач; стимулювання студентів до самостійного вибору і використання найбільш значущих для них способів опрацювання навчального матеріалу; забезпечення контролю й оцінки не тільки результату, а, головним чином, процесу навчання. Перевагами індивідуально-орієнтованого навчання є, насамперед, увага до внутрішнього світу студента, розвиток особистості; пошук нових методів, форм і засобів навчання (постановка проблем для вирішення їх як реальних, а не навчальних; використання різних джерел знання; робота в наукових гуртках; організація навчання як дослідження, експерименту; спеціальні заняття по самопізнанню, міжособистісній взаємодії). У зв'язку з цим виникає нагальна необхідність спрямувати освітній процес з підготовки фахівців за спеціальністю «Облік і оподаткування» на актуалізацію і розвиток: 1) психологічних потреб особистості (пізнавальної, діяльнісної, творчої, пошукової, у певному ставленні до дійсності, у визнанні і спілкуванні); 2) різних видів її інтелекту (або інтелектуальних здібностей): академічний, практичний, креативний, емоційний, соціальний, 3) на актуалізацію системи її особистісних емоційно-ціннісних ставлень (пізнавальне, практичне, творчо-пошукове, етичне, естетичне, міжособистісне). Усі ці індивідуальні здібності особистості мають у якості механізму власного розвитку тільки один засіб – активну і продуктивну діяльність.

Таким чином, у нових концепціях індивідуально-орієнтованого навчання спостерігається гуманістична спрямованість процесу навчання; розглядається особистість, яка, крім соціальних якостей, наділена суб'єктивними властивостями (незалежність, здатність до вибору, рефлексії, саморегуляції). При цьому особистість виступає системоутворюючим началом освітнього процесу, а головними цілями освіти стає створення умов для розвитку індивідуально-особистісних здібностей, властивостей студентів. Поряд з інтеріоризацією (перетворенням зовнішніх впливів у внутрішній план особистості) важливого значення набуває персоналізація, прагнення до самоактуалізації, самореалізації та інші внутрішні механізми індивідуального саморозвитку, що є головним чинником підвищення якості підготовки фахівців з обліку.